

de koren- en tarweakkers; slechts enkele exemplaren waren er in andere voedergewassen.

Waarschijnlijk hebben we hier weer te doen met dezelfde plantengemeenschap, waartoe ook de Akkerboterbloem e. a. behooren, bij wier verspreiding zeker niet alleen de chem. en phys. eigenschap van den bodem van invloed zijn. Ze behoeft ook geen steun zooals Wikkesoorten, Korenbloem, Bolederik enz.

Nuth.

A. DE WEVER.

Epilobium lanceolatum S. et M.

(Nieuw voor de Nederl. Flora).

Reeds eenige jaren trof ik dezen Bastaardwederik op vele plaatsen in ons gewest aan, evenals in naburig Belgisch en Duitsch gebied. Ik zou ze al eerder vermeld hebben, indien 't voldoende zeker geweest was, dat we soms niet met een kruising te doen hadden; daartoe waren cultuurproeven noodzakelijk, ook met buitendlandseh materiaal, dat sedert 1914 niet zoo gemakkelijk meer te verkrijgen is.

Evenals andere soortrijke geslachten worden ook de *Epilobiums* in groepen verdeeld.

I. *Chamaenerion*, met iets asymmetrische bloemen, vlakke kroon, gebogen meeldraden en stijlen. Hiertoe behoort voor ons land alleen *E. spicatum* Lmk., 't bekende Wilgenroosje, terwijl *E. Dodonaei* Vill. wel eens als sierplant gekweekt wordt. De inheemsehe behoeft echter in schoonheid voor de buitenlandsehe niet onder te doen.

II. *Lysimachion* omvat dan alle andere inheemsehe *Epil.* soorten; deze hebben trechtervormige, geheel symmetrische bloemkroon met rechte meeldraden en stijlen. Deze sectie verdeelt men weer verder naar gelang de stempels kruiswijs uit elkaar staan (*schizostigma*) of knots- tot kopvormig vereenigd zijn (*synstigma*). Tot de eerste behooren onze inl. *E. hirsutum*, *parviflorum*, *montanum* en nu dan ook *E. lanceolatum*; tot de tweede *E. tetragonum* (*adnatum*), *obseurum*, *roseum* en *palustre*.

E. lanceolatum is een overblijvende plant met korten wortelslok, waaraan zieh 't eerst zittende bladrossetten ontwikkelen; hieruit komt een stengel van 2—5 d.M. die bijna steeds rond is (zelden met 2 uitstekende lijnen), heel kort, maar zeer diehl aanliggend behaard en reeds onder 't midden vertakt. De onderste bladen zijn meestal tegenovergesteld, verwijderd getand, lang gesleeld, lang ovaal lancetvormig, aan de basis sterk versmald en gaaf; de hoogere afwisselend. De bloemen in knop gebogen, wit, bij 't openen eerst purper, dan rose, ± 1 c.M., knoppen en kelkbladen stomp. De zaaddoos heeft enkelvoudige en vertakte haren, de zaden hebben fijn gekorrelde oppervlak, zijn omgekeerd eirond, aan beide einden afgerond. De bloeitijd valt van Juli tot September.

Sebastiani en Mauri (*Florae romanae prodromus* I. 2. p. 138, 1818) hebben 't eerst deze soori beschreven. Grenier en Godron en Hausknecht behouden dezen naam; Host (*Flora austriaca* I p. 469, 1827) noemt haar *E. nitidum*.

Waarom Rouy (*Flore de France* VII p. 190, 1901) haar als ondersoort en Parmentier (*Rech.* s. 1. *Epil. de France* 1896) als gereduceerd lokaal ras

van *E. montanum* besehouwen, is niet duidelijk. De laatste geeft als grond voor zijn meening, dat er alleen quantitatieve verschillen bestaan en ze beide door tusschenvormen zijn verbonden. Nu is de habitus wel, zooals Parmentier aangeeft, ongeveer dezelfde als die van *E. montanum*, maar dit is dan ook alles; zelfs al komt de anatom. bouw bij beiden overeen (l. e. pag. 11) er zijn zooveel verschillen in alle deelen vanaf de winterrossetten tot aan 't zaad, dat we haar op grond hiervan niet anders dan als goede soort in den ouderwetschen zin kunnen opvatten. Over 't begrip „soort” zullen de botanisten 't wel niet licht eens worden, maar zaadvast is ze, dat bleek bij onze cultuurproeven. Of 't ook een soort is in den zin van Lotsy, zullen nadere experimenten moeten aantoonen.

Reeds de jonge bladen der winterrossetten, die zieh in October beginnen te ontwikkelen, zijn voor dezen Bastaardwederik karakteristiek. Terwijl ze bij *E. roseum* en *montanum*, zoodra ze boven den grond verschijnen, breed en stomp driehoekig schubvormig, zeer dik met breeden voet zijn, (zoo noodig kunnen ze zieh ook dadelijk buiten den grond aan 't onderste slengeldeel ontwikkelen) zijn ze bij *E. lanceolat.* langovaal met snallen voet en week, ze gelijken daardoor eerder op die van *E. tetragonum*.

Bij *E. montanum* is 't blad breedlancetvormig met afgeronden tot iets hartvormigen voet, bijna zittend en aaneengesloten getand. De bloemen zijn in knop en in open toestand rose, iets grooter dan bij *lanecol.*, de bloemknop kort gepunt, 't zaad aan den voet versmald.

Met meer recht zou men een andere soori, *E. collinum* Gmel. (die misschien ook nog in Z.-Limburg kan gevonden worden) als een kleinen vorm van *E. montanum* mogen opvatten, want hierbij zijn inderdaad haast alleen quantitatieve verschillen. Gmelin heehte 't meeste waarde aan den afwisselenden bladstand als verschil met *Ep. montanum*; maar deze kan bij *montanum* ook voorkomen, evenals drietallige bladkransen, zooals zelfs bij de meeste soorten van de sectie *Lysimachion*. Daar *E. collinum* 't meest met *montanum* overeenkomt, verschilt deze dus door dezelfde kenmerken van *lanecolatum*.

Veeleer lijkt *E. lanecol.* op 't eerste gezicht op *E. roseum*, maar deze heeft bladen die aan den voet iets meer afgerond en naar den top toe aaneengesloten getand zijn, meeslal tijdelijk een bruine teekening en dieperliggende nerven hebben, terwijl *lanecolatum*, behalve den typischen bladvoet en tanden, effener en glanzende bladen heeft; de stengel heeft bij *roseum* steeds 2—4 uitspringende lijnen; vooral schaduwexemplaren van *roseum* hebben lichter groen blad en gaan sterk op *E. lanceolatum* gelijken, maar ieder kenmerk blijft toch nog goed te zien, vooral de stand der slempels.

Dat zoowel *lanecolatum* als *collinum* uit denzelfden stam *E. montanum* ontstaan zijn, wie zal 't bewijzen? Van dit standpunt uit kunnen alle *Epilobium*-soorten ten slotte uit één of 2 stammen voortgekomen zijn.

„Tusschenvormen” hebben we hier nog niet gezien; als ze voorkomen zouden 't ook wel kruisingen kunnen zijn. Al bewijst 't niet alles, toch meenen we er waarde aan te mogen hechten, dat *E. lanecolat.* hier veel voorkomt waar geen andere

